
РЕЦЕНЗІЇ

І. Б. Кривдіна

РЕЦЕНЗІЯ

на книгу Г. І. Гончарука та Л. М. Іваніченко

«Ректор від Бога»

(Видавництво «Астропринт», 2017 рік)

Кривдіна Інна Борисівна, к. і. н., доц. кафедри правознавства,
e-mail: krivdina.inna@gmail.com

Одеський національний політехнічний університет
пр-т Шевченка, 1, Одеса, 65044, Україна

И. Б. Кривдина

РЕЦЕНЗИЯ

на книгу Г. И. Гончарука и Л. М. Иваниченко

«Ректор от Бога»

(Издательство «Астропринт», 2017 год)

Кривдина Инна Борисовна, к. ист. н., доц. кафедры правоведения,
e-mail: krivdina.inna@gmail.com

Одесский национальный политехнический университет
пр-т Шевченко, 1, Одесса, 65044, Украина

I. B. Krivdina

REVIEW

On the book by G. I. Goncharuk and L. M. Ivanichenko

«The Rector from God»

(Astroprint Publishing House, 2017)

Krivdina Inna, PhD in History, Assistant professor of Law Department,
e-mail: krivdina.inna@gmail.com

Odessa National Polytechnic University
Shevchenko Avenue, 1, 65044, Ukraine

Рецензована робота присвячена Костянтину Івановичу Заблонському — видатному українському вченому та педагогу, ректору Одеського політехнічного інституту (ОПІ) у 1969–1985 рр.

Актуальність обраної тематики є беззаперечною, бо внесок К. І. Заблонського у розвиток машинобудування та розбудову Одеського політехнічного важко переоцінити.

Авторами представлена на читацький розгляд фундаментальна праця, що детально висвітлює багатогранну роботу відомого науковця та педагога на посаді керманіча одного з провідних вищих технічних навчальних закладів Української РСР, успіхи та труднощі такого керівництва. Дослідники провели велику за обсягом та кропітку роботу зі збирання, аналізу та систематизації наукового матеріалу, вони спираються на широку джерельну базу, що включає, зокрема, матеріали декількох одеських архівів, газетні публікації та численні спогади про К. І. Заблонського його сучасників.

Наукове дослідження складається з шести розділів з прологом та епілогом, які максимально конкретизують та розкривають основні напрями наукової та адміністративної діяльності Костянтина Івановича, визначають його роль у розбудовчих процесах в ОПІ.

Перший узагальнюючий розділ «Стежки життя» розпочинається з характеристики початкового періоду його біографії, становлення К. І. Заблонського як особистості та вибору ним професійного шляху. Особливу увагу автори приділяють впливу на формування світогляду та професійних вподобань молодого талановитого науковця його вчителів-наставників, відомих вчених А. А. Старосельського та В. А. Добровольського. У зазначеному розділі стисло, втім чітко й достатньо повно розглянуто основні віхи життєвого шляху героя книги, його досягнення та перемоги, що дає змогу читачеві оцінити масштаб особистості Костянтина Івановича Заблонського, його працелюбність та талановитість.

У другому розділі «Пафос будівництва» увагу приділено одному з пріоритетних напрямів діяльності К. І. Заблонського на посаді ректора — розбудові політехнічного інституту. Дослідники виклали матеріал у суворій хронологічній послідовності та з використанням великої кількості цифр, які підтверджують обсяг проведених будівельних та реставраційних робіт. Він дійсно вражає, та вражає також факт вмілого загального керівництва ректором багаторічними, складними, по суті непрофільними роботами, що проводилися силами будзагонів студентів

ОПІ та ще й з дотриманням чітко визначених строків введення в експлуатацію об'єктів будівництва. Стратегічне мислення К. І. Заблонського, його талант керманіча та наполеглива праця багатьох поколінь політехніків дали змогу перетворити Одеський політехнічний у вищий навчальний заклад з високим рівнем соціально-побутових умов та стандартів.

Третій розділ під назвою «В Україні — перші, в Союзі — другі» характеризує численні напрями роботи ОПІ, які успішно розвивалися у період керівництва К. І. Заблонського шляхом заохочення великого трудового колективу та студентів до плідної праці. Мова йде про науково-дослідну роботу; успішність студентів, яка поступово підвищувалася; створення та роботу в технічному вчз університету громадських професій, нових кафедр, лабораторій, центрів, факультетів; проведення численних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів; праця із заохочення абітурієнтів до вступу до ОПІ; участь у ВДНГ; зв'язок з виробництвом; міжнародні зв'язки інституту; будзагони, які працювали не тільки на будівництві в ОПІ, але й в інших республіках СРСР; новітні технічні засоби оснащення, ЕОМ; не залишився осторонь й відпочинок політехніків, їхнє дозвілля, яким приділялася велика увага. Надаючи науковий матеріал про таку багатовекторну діяльність та досягнуті політехніками успіхи, автори доводять різноплановість особистості Костянтина Івановича, його небайдужість до долі рідного вишу та бажання відповідати існуючим вимогам до вчз та високій державній нагороді, отриманій ОПІ у 1971 році — Ордену Трудового Червоного Прапора.

Наступний розділ «В атмосфері пошуку» присвячений науковій та педагогічній діяльності К. І. Заблонського, його тісній співпраці з В. А. Добровольським та написанню у співавторстві ряду підручників, які й досі використовуються студентами у різних країнах. Саме наука була завжди на першому місці в житті відомого вченого, любов до неї він прищеплював і своїм учням. Дослідниками проаналізовано основні напрями такої діяльності та численні наукові праці Костянтина Івановича.

П'ятий розділ під назвою «Керманіч кафедри» тісно пов'язаний з попереднім, бо К. І. Заблонський з 1949 р. обіймав посаду завідувача кафедри прикладної механіки (пізніше — машинознавства та деталей машин). Автори надають ма-

теріал про організаторські здібності героя книги та говорять про тісний зв'язок наукових досліджень, що проводилися на кафедрі, з потребами промисловості. Цікавою є інформація про те, що вся навчальна і наукова практика здійснювалася К. І. Заблонським та колективом його кафедри за дев'ятьма виробленими ними принципами єдності теорії і практики, науки і виховання та була націлена на кінцевий результат. Саме такий підхід та високий рівень самоорганізації та відповідальності давав можливість досягати того самого кінцевого результату та проводити плідну працю, поєднуючи науку та практику.

Останній розділ «Атаки московських газет» розкриває факти про нападки на К. І. Заблонського з боку ряду столичних газет, зокрема розглядаються: стаття О. Боріна «Гражданский иск» в «Литературной газете» від 28 березня 1973 р., стаття «Издержки эмоций» в «Социалистической индустрии» від 29 травня 1974 р., «Предвзятость» в «Социалистической индустрии» від 5 квітня 1984 р. та пов'язані з їхньою публікацією події, що ставили за мету дискредитацію ректора, ректорату, парткому ОПІ. Авторами книги проведено детальний та глибокий аналіз причин та наслідків появи зазначених публікацій, а також надано для доведення безпідставності висунутих у статтях звинувачень на адресу Костянтина Івановича Заблонського фотокопії різноманітних документів тих років, що безперечно є своєрідним наочним механізмом переконання читача у вірності викладених дослідниками думок та суджень.

Наприкінці книги розміщено фотографії як самого К. І. Заблонського в робочому кабінеті та на урочистих заходах, так і фотографії побудованих нових навчальних корпусів та лабораторій ОПІ, а також будівництва гуртожитку № 8. Всі вони дають змогу читачеві додатково отримати уявлення про видатного науковця та організатора, побачити на власні очі ті самі будівельні об'єкти, які були задумані ректором й до створення яких долучилося не одне покоління політехників.

Серед побажань до авторів книги хотілося б зазначити наступне: знайти сили та час на вивчення та систематизацію усього масиву наукового матеріалу, що характеризує різноманітне та багатогалузеве життя політехників у зазначений період.

В цілому дослідження Г. І. Гончарука та Л. М. Іваніченко має велику наукову цінність, бо одночасно з розглядом проце-

су становлення особистості Костянтина Івановича Заблонського, його багатогранної плідної діяльності (включаючи наукову, адміністративну та педагогічну) читач має змогу детальніше ознайомитися зі славетною історією Одеського політехнічного інституту (на теперішній час — Одеського національного політехнічного університету). Матеріал авторами викладений просто, чітко та доступно, книга читається, так би мовити, «на одному диханні». Тому вважаємо за доцільне рекомендувати її широкому колу читачів, особливо викладачам та студентам-політехнікам.

Надійшла до редакції 30 жовтня 2017 р.